

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 195 (11092)

1979 чылдың август 22, среда

1925 чылда үнелелеттиген

Өртүө 2 нөп

СЭКП обкомунда, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде, профоблчөвүлелде, ВЛКСМ обкомунда

ИЙГИ ОН ХОНУКТУҢ ТҮҢНЕЛИН ҮНДҮРГЕН

Августун ийги он хонунда мал чемнери белеткээр талазы-биле районнарның социалистик чарыжының түннелин үндүрген доктаады СЭКП обкомунун бюрору, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунуң хулаан алган.

Шалыпчы айның ийги он хонунун түннелдерин чутаалажып көргөш, эртен он хонуктун дургузунда мал чемнери белеткээриниң темпизин августун баштайгы он хонунда турганын денээрге, элээн кудулаанын хулаан алган доктаада демделген. Бо чылдың августун 20-те чедир шунту 87,4 муң тонна ситен белеткеттиген, азы онаалданын 54,6 хуузу, ийги он хонукта немелде өзүлдө 16,4 хуу болган. 38,6 муң тонна сенаж салдынтан — онаалданын 83,9 хуузу, витаминниң ситен далганы — 3808 тонна — планын 63,5 хуузу, будук-бүрү — 2437 тонна — онаалданын 30,5 хуузу. Чөм единчалы-биле алмрга, бүгү белеткээр бөдүүн чөмөр 56,2 муң тонна азы онаалданын 59,8 хуузу.

Эртен он хонукта Барыш-Хемчи, Мөңгүн-Тайга болгаш Кызыл районнарның ажал-агыларынга чөмөр белеткелдин организастык чоруткан, ол черлерге чөмөрнүн бүгү хөвирлериниң немелде өзүлдө чөм единчалары-биле 29,9, 35,9 болгаш 22,8 хуу болган, оларны белеткээриниң планын ол-ла дараалакка-биле 89, 77,8 болгаш 58,8 хуу күсеткен.

Бил-Хем районун ситенчилери чөмөр белеткээриниң темпизин илерей бедиккен. Эртен он хонукта ситен белеткээр талазы-биле онаалданы «Октябрь 30 чылы», «Хемчик», СЭКП-ниң XXV съездин аттыг болгаш «Х Улуг хурал» совхозтарын база витаминниң ситен далганы белеткээр — «Бүрен» болгаш ССР-ниң 50 чылы аттыг совхозтарын көз-лектөөрин күсеткелден.

Чорудуп турар ажалда чогулчалыг түннелдер-биле чергелештир, дыка хөй районнарда болгаш совхозтарга кижилер ортузунда организалык болгаш масс-политиктиг ажалды кошкаткан, мал чөм белеткээр техниканы дозу күчүзү-биле ажыглавын турар, оң түннелинде чөмөр белеткелдин темпизин куду болуп артып турар деп доктаада айткан. Өвүр, Тожу, Эрин болгаш Каа-Хем районнарның совхозтарында байдал дүвүренип, ол черлерде мал чөм белеткээриниң планын чүткө 38—45 хуу күсеткелден. «Кызыл тука», «Ак-Чыраа», «Шивилг», «Кымыгаар», «Улуг Октябрь» совхозтарын коллективтери чөмөр белеткээрин куду темп-биле чорудуп турар, ол ажал-агылар ситен белеткээриниң планын дөңгүл-ле 12,5—23,4 хуу күсеткелден. Чамдык районнарда силос салыр, талазы-биле ажал база оожум чоруп турар.

Бай-Тайга, Бил-Хем болгаш өске-даа районнарның чамдык ажал-агыларынга мал чөмөрнүн ажал-агы азы өзү-биле көөр, оларны кадагаларда өрт айымын болдуруланын дүрүмнүн жакшыр чоруктарын фактылары бар болуп турар. Витаминниң ситен далганын белеткээриниң технологиян жакшыр турар чорук өң үселиринге, а чамдыкта бөдү илп өртениринге чедир турар. Республиканың агрохимлабораториянын мөдөөлөрүнүн алмрга, хынаттыган 2061 тонна витаминниң ситен далганын чүткө 307 тонна азы 14,9 хуузу шынарнын талазы-биле бирги классын болган, ситен далганын 58 ажыг хуузу шынарнын талазы-биле IV болгаш V класстын болган. Мындагы «Сүт-Хөл», «Большевик», «Найраа» болгаш «Россия» совхозтарда ситен далганын шынар көчүтү куду болуп турар. Жадов аттыг «Коммунизм» череди, «Революция» чалымын, «Бурунгаар», «Бүрен» совхозтарга хынаттыган ситенин 50-ден 100 чедир хуузу шынарнын талазы-биле үшкү класстын болган.

СЭКП обкомунун бюрору, республиканың Министрлер Чөвүлели, профоблчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунуң даразында черлерин августун ийги он хонунда чөмөр белеткээринге районнарның социалистик чарыжынын тилекчилери деп санаан:

— барыш зонадан — Барыш-Хемчи район (СЭКП райкомунун секретары Ш. П. Буулар, райкукумун даргазы С. Т. Амырбит, ВЛКСМ райкомунун секретары Л. Ш. Ховалыг);

— төп зонадан — Кызыл район (СЭКП райкомунун секретары К. Н. Шулуу, райкукумун даргазы А. К. Бакулин, ВЛКСМ райкомунун секретары Г. А. Медведов);

— муруну зонадан — Мөңгүн-Тайга район (СЭКП райкомунун секретары О. Н. С. Шагдыр-оол, райкукумун даргазы Д. С. Хорлуу, ВЛКСМ райкомунун секретары С. Б. Донгак).

Барыш-Хемчи, Кызыл болгаш Мөңгүн-Тайга районнарда СЭКП обкомунун, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, профоблчөвүлелин болгаш ВЛКСМ обкомунун шалтыр Кызыл шуктарын темпиз болгаш түс бурузун 200 рубль акша-была такнаар деп доктааткан.

Мал чөм белеткээр бригадаларын болгаш эвеноларын ажалды доктаамал контролга алмын, машиналарын болгаш механизаторларын бедик бодурукчулуг ажыглаарын хандыраарын, оң куду-биле күш-ажалдын бодурукчулугун бедик дөңгүл база чөмөрнүн бүгү хөвирлерин белеткээр онаалданы ажал-агы бурдуз чутаа чөккү күсүдери чедип алмын, чөмөрнүн шынарын бедиктерин болгаш кадагаланын ажал-агыларын талазы-биле немелде хөмчөлөрүн алмын үк доктаада СЭКП райкомунун, райкукумунга, кедээ ажал-агы өргөлдөрүнге, партия болгаш комсомол өң организалык чалымын, кедээ Советтерге, ажалчы комитеттеринге, совхозтарын удуртукчуларынга болгаш специалисттеринге хулааткан.

СЭКП ТК-ГА ЧӨВҮЛӨЛ ХУРАЛ

Августун 20-де СЭКП ТК-ның киддистери чаа өөредилге чылды ажалчы чөмөрнүн экономика ажалды өөредилгенин айттырларын дугайында чөвүлел хуралды эрттирген. Чөвүлел хуралда ССР-ниң болгаш РСФСР-ниң министрлериниң оралкылары — экономиктиг өөредилге талазы-биле чөвүлелдер даргалары, СЭКП ТК-ның өөредилгени республиканың Компартияларын ТК-ларын киддистерин, партияны элээн каш крайкомнарнын болгаш обкомнарнын, ВЛКСМ-тин, ВЛКСМ ТК-ның, «Билиг» институтун, адырлар айы-биле профсоюзларын ТК-ларын ханысалгалыг ажалчыларын, хөй-хөй ном үндүрер черлерин, журналдарын, солуннарны, Төп телевидениени болгаш Бүгү-өзүлел радионуун директорлар болгаш кол редакторлар киришкенер.

«Идеология, политика, экономика» ажалды улам өжжир дугайында, «Ажал-агы механизмин улам сайыраңгайдыр болгаш партия база күрүнө организалык соругдарын дугайында» СЭКП ТК-ның доктаалдарын, «Планишканын экижидерин болгаш ажал-агы механизмин бодуруленин ажалчы база ажалды шынарын бедиктеринге салдары күштедилер дугайында» СЭКП ТК-ның, ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалын күсүдери ажалчы чөмөрнүн массалыг экономика өөредилгенин системанын ролун күштедилер дугайында санал-оңаллы калбаа-биле сөзүшкөн.

Космостуң маадырларынга совет кижилер байыр чедирип турар

ЦИОЛКОВСКИЙНИҢ КҮЗЕЛИ

БОТТАНЫШКЫНДА

Орбитада «Салют-6» — «Союз» өртөм-шиччелде комплекзинде 175 хонуктун экидештирилген чедип келин доозулаанын дугайында мөдөөлү К. Э. Циолковскийниң чалыс чер турттуларын улуг өөрүмүк-биле дыйнадылар. Мези кыргач-ачам Ков. Станис Эдуардович бодурун «Реактив» черселдер-биле өртөмчөй делгемдерин шилчелер» деп ат-сурагыр өртөм ажалдык чер чогуунга өң өдөрчүлүк кылдыр «Эфир» илп салып үндүрүшкүзү, кызылар айткан ол дөңгө, хуш системаны элээн ажалчыларын бирги чердеги соругтамы болурун айткан. 1969 чылдын октябрында, каяк «Союз» деп үш корабльте чөмөр совет космонавтылар бөдүк ужу-душкуну кылган турда, эш Л. И. Брежнев, Циолковскийниң баш удур чутаалаан чөвүлелерин чер кырында боттандырылган боттуп аргаларын боттуп келген болгаш «Бистин» өртөмчөй космос делгемдерин калбаа-биле шилчелдерин шилчелерин түзүп — орбитага үрүдүлүлдөргүдө акылдары станицаларын болгаш лабораторияларын тургузарынга чоккулап келген — деп, демделген болгай. Оң бээр чүткө он чыл болган. Бодунуң бүгү-ле өртөм ажалды Коммунист партияга болгаш Совет өргө-чарыга чагып, дамчыган Циолковскийниң генналыг күсүл-боданы ам херек кырында боттаныш олар-дур. Чер чогуунуң орбитада элээн чөмөр ажалдары ажал-агы өртөм-шиччелде комплекзин илп ажал чылдык иштиле ажалдан турар-дур. Владимир Ляхов болгаш Валерий Рюмин олар боттаныш мурунда космоска ужу-душканын эстафетанын — уламчыланын, шаа, тогуде бир-ле дугайында космоска барып чартып чыл ужу-дур, ажалдыг улуг программанын күсүлден, оң-биле нады ажал космос делгемчө үлгелер.

Калуга турттулар космостун чаа маадырларын эрес-маадырларын чоруду магадан, Торон туртуң даалганын күсүлчө-биле болгаш төрөп черинге мөдө-чагай өң чедип келген-биле байыр чедирип турарлар. Олар тараптын чалыкларын элери-бишаа, оларын чымылы-биле, өөрүкүлүг ужу-дур ажал Циолковскийниң чалыс чер турттуларынга ажалдан келирине өдөгөн турар бис.

А. КОСТИН, К. Э. Циолковскийниң турак-аал-башкынын өргөлдөчү, КАЛУГА.

МАЛЧЫННАРНЫҢ МУРНУНДА

Бүгү-ле совет кижилер-биле бир дөмөй, бистер, малчынар, космостуң чаа маадырлар Владимир Ляхов болгаш Валерий Рюминге байыр чедирип тур бис. Оларны төрөп черинге мөдө-чагай өң чедип келгенге өөрүкүчүлүгү илерейледис.

Космоска өң-ле үрүдүлдөргү ужу-душкуну чедип келин доозулаанын оларны — Совет чуртунуң күчүлүгү база катан бадыткаан, Торон туртуң космоска тилкелгел бистерин ажал-агыларын эстафетанын сорук килер турар. Иччангаш бистер килер кышка мик-белеткенин, нитиниң малын баш санын өстүрер талазы-биле боттаныштың хулаагы-биле малай күсүдөр дөң ам-да күженишкенин ажал-даар ужу-дур бис.

Совет космонавтылар космоска барып чартып чыл иштиле ажалдаш,

өске бүгү шилчелдер-биле калы бойдус куртаварларын илереди, тараа шөдөрнүн болгаш өдөр-бөчүлөрүн база хайгарап турганы солун-дур. Космос амгы үедө чүткө тайбың соругдарга барып болур ужу-дур деп совет кижилер күзүн турарлар. Чогу-на оң уну-рунда бистер Коммунист партиянын, тайбың дөң бижик демселчн, амгы үениң коммунист шилчелдеринин планда-рада ажалдыкчыл Л. И. Брежневте чорудуп турары тайбыңче улаган политикаын боруу-биле делгеш, үрүдүлүгүлү турар бис. Космоска совет өртөмчөй чаа тилкелген — СЭКП-ниң XXV съездин салганы тайбың программанын боттаныш турарын чынылапчак хөрөчүн болур.

О. ТАС-ООЛ, «Х Улуг хурал» совхозун хойжуу.

ХЕЙ-АҢТ КИРИП...

1979 чылдын дүжүт ажаап алышынын, кедээ ажал-агы продукттарын база мал чөмөрнүн белеткээрин хандыраар талазы-биле немелде хөмчөлөр дугайында СЭКП обкомунуң болгаш Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалын удуртула болдурган, Бай-Тайга районун «Тээл» совхозунуң коммунисттер, комсомолдары, бүгү ажал-агы чөмөрнүн белеткээр-биле чергелештир дүжүт ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү ажаалдамыга белеткелче кичөөтөй-ни уладырлар. Ажаап алышынын техникаын чогуур үезинде септе, белеткээр, илатовчуларын депшилгелгил арганын массалык-биле шилчелди, ажалдарын эржеок чүтү-ла дөңгө совхозун механизаторлары эки билип турар. Амгы үедө совхозтун ажал-агы чөмөрнүн бөдүкүлүгү

БАР АРГАЛАРНЫ АЖЫГЛАШ

Шуурмактын иш бет-тезэр пунктуунда партия организациына куш-ажылычы коллективти быжылаарынче доктаамал саягы салбылаан, бектик буюрукчулук ачылап, планын оналдылары күүсөдиринче кусту мобилизация турар. Бригада, цех бургуу дегенде ачылап, берилген даалгаларны күүсеткен турарын чедип аларынче кичинекей кушталарын. Бригадалар, цехтер, тус-тус ажалчынар чарыкын ай, квартал сайында туруп турар. Ресурстарын жоктолоп турарлар чок ажалдаар деп агадешкини дедик. 60 талазы-биле кемчелерди партия организациына хулап алган.

Партия хуралдарына, партбюрога ууртукчу ажалдакчыларын, кол специалисттерин диндагыларын ап, планын оналдылары канчаар күүсетипти турарын сайгарып көрүп белген. Ажалдагы айтырларын кичинекей ажалы-биле холбап, негедени диндагы каны ууртукчуларын, кол специалисттерин харысагызын белдип турар. Бо болгаш еске-даа ажалдарын чоруктаанын түнелинде мурунку чылдарда планын оналдылары күүсетипти турган Шуурмактын иш ажалы-биле чери ам ийи чыл улаштыр планын оналдырып күүсөдүр, экономика талазы-биле быжыгып оор. Бо чылдын бирги чартынын планын күүсөдиринче районда муракчы буюруларын бирээ-би болуп, бистин коллектив СЭПТ Тес-Хем райкомунун болгаш райкүүсөкчүлүк шилчир Кызыл тууга чаалал алган. Пала күүсөдир даш чарыкка ажалды улаштыр бургууна коммунистер муракчы ролун кедүрүп турар. Чыжаа, коммунист Иван Баа-Хөө ууртукчу иш ажалдары чор бодунун планын 103 хуу күүсөдир, цехтерде бирги чери ээлээр. Коммунист ажалчы Иван Кирилловский, ажалчынар-Достай Оюн, Валерий Чамыял олар болгаш еске-лер-даа хуу үдүн 110—120 хуу күүсөдир белгенер. Эрткен чылдарга болзаарга Шуурмак буюрунда черлерини куш-ажылычы буюрукчулук ажалы бектен. Ажал шагы үзөр, арагалар кичилер саны кызыргалап.

Партия хуралдарына, партбюрога ууртукчуларын болгаш специалисттерин ажал-ишчилер ортузуна план күүсөдир талазы-биле болгаш кичинекей ажалы канчаар чорудуп турарын дугайында диндагыларын ай сайында ап турар. Партия организациынын үчөүлү Шуурмакта еске-даа албан-организациаларын коммунистер катый бактап турар чүе болганда, коллектив бургууна ууртукчулар, специалисттер-биле харысаама хун буюу түзүп, кичинекей ажалы коллективти чогулуп белген. Илангы хейнигини корум-чуруму үзөр, арагалар, ажал шагы үзөр кичилер-биле шыгыны чугаалажып, организациыны кемчелерин ап турар.

Чон ортузуна кичинекей ажалын чорудууда бир кол даяныр чүевиис клуб, библиотека болур. Оор ажалдакчылар агит-культуригаларын организациа, бригадаларга, цехтерге ай сайында лекция, бекседар эрттирип, концерттерин көргүзүп, шугуулаштыр хуудустарын үндүрүп турар. Иччалда-даа чон ортузуна кичинекей ажалында чедестер ам-лаа бар. Илангы лекция, бекседар чогуур дегенде организациатайы турар. Хожудан турарлар чок ажалдаар деп агадешкини дедик, ажалдап кылган кемчелерин чамык буюрулгелер ууртукчуларын эки-ле тоол көрбей, кичинекей ажалын партия организациынын херээ кылдыр көөр чоруктар бол.

План-ол дээрге партиянын экономикалык политикаын ботталдырынын кол чүүлү болур. Иччалаш партия организациыны бо чылдын планын оналдырып күүсөдиринче, коллективте калбарган социалистик чарыкты улам долу ажалдаарынче ажал-ишчилерин мобилизация турар. Чарык түгө муракчыларын эвес, а харын токулап тураларын илестирип, чедестерин чала-мырныта, ажал-херектерин экижидерине хулап турар.

Д. САЛЧАН,
Шуурмактын иш бет-тезэр пунктуунда партия организациынын секретары.

Хөй уругларлыг иелерни «Иениң алдары» орден болгаш «Иениң медалы» медаль-биле шаңнаар дугайында Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун Чарлы

(Эвез № 192, № 194 «Шанда»)
Беш уругларны божаан болгаш кичиниктен иелерин «Иениң медалы» медальды II чегези-биле
Алифа Чап-ооловна Тюлюш—Торгалгы ортумак школадын ажалчыны.
Марта Натигонна Тюлюш—Торгалгы совхозтун мал ажалчы.
ТАНДЫ РАЙОНДАН
Тос уругну божаан болгаш кичиниктен иелерин «Иениң алдары» орденни I чегези-биле
Хочук-Кара Хемчик-ооловна Чамбал—ажылчы.
Өшкү-Саар Чевекеевна Чооду—Кызыл-Артыда эге школадын ажалчыны.
Чедир уругну божаан болгаш кичиниктен иени «Иениң алдары» орденни III чегези-биле
Алайма Кудереевна Хуулер—Революциянын чалбыжы совхозтун ажалчыны.
Алды уругну божаан болгаш кичиниктен иелерин «Иениң медалы» медальды I чегези-биле
Дадар Кара-ооловна Дудуш—Революциянын чалбыжы совхозтун ажалчыны.
Людмила Хурен-ооловна Пыжжук—С. К. Тока аттыг совхозтун ажалчыны.
Беш уругну божаан болгаш кичиниктен иелерин «Иениң медалы» медальды II чегези-биле
Любовь Валентиновна Лобатова—Хову-Аксы суурда ПОВД-ин ажалчыны.
Роза Васильевна Шугалы—Элегесте культура бажымын ажалчыны.
ТЕС-ХЕМ РАЙОНДАН
Сес уругну божаан болгаш

кичиниктен иелерин «Иениң алдары» орденни II чегези-биле
Сааг Бадрыгмеевна Дарбаа—Берт-Дар ортумак школадын ажалчыны.
Дегермаа Шырраповна Эдем—«Тес-Хем» совхозтун ажалчыны.
Чедир уругну божаан болгаш кичиниктен иелерин «Иениң алдары» орденни III чегези-биле
Еглетерина Багай-ооловна Билчир—«Тес-Хем» совхозтун ажалчыны.
Александр Дембиреловна Нат—«Тес-Хем» совхозтун ажалчыны.
Людмила Чапаева Чиналай—«Кызылдар» совхозтун ажалчыны.
Алды уругну божаан болгаш кичиниктен иени «Иениң медалы» медальды I чегези-биле
Ирина Михайловна Бирмылай—Шуурмак суурда өг-бүлө эээн.
Беш уругну божаан болгаш кичиниктен иелерин «Иениң медалы» медальды II чегези-биле
Мая Сувадлеевна Сырат—Берт-Дар ортумак школада кичиниктен иелерин «Иениң алдары» орденни II чегези-биле
Валентина Селдеемаевна Кыргыз—«УТКА» 25 чылдыг совхозтун ажалчыны.
УЛУТ-ХЕМ РАЙОНДАН
Тос уругну божаан болгаш кичиниктен иени «Иениң алдары» орденни I чегези-биле
Көк Хордуевна Самбу—«Улут-Хая» совхозтун ажалчыны.
Сес уругну божаан болгаш кичиниктен иелерин «Иениң алдары» орденни II чегези-биле
Валентина Селдеемаевна Кыргыз—«УТКА» 25 чылдыг совхозтун ажалчыны.

БӨМБҮРЗЕКТИҢ СУДАЛЫ

УЖУРАЖЫЫШКЫННАР, ДИСКУССИЯЛАР, КӨРҮЛДЕЛЕР

Кинофестиваль — ол дээрге чүдүн-даа мурунда ужуражымыннар. Делегейин беш динтеринде белген өндүртүкчү чак кинолар коорду уламчылаан. Кинозалдарда көрүктүлөр-биле ужуражыкталар болуп турар. Параллага төүндө бугу-ле чүдүлери билеп амысаан журналистер-биле ужуражыкталар база-ла эрттир турар. Москва-биле ужуражыкта база кичи бургууна оналгай солу...

Москвачыларын көчүтүп эки билер, билиштер поляк астер Давид Ольбрихский мында деп турар. «Россия» ажалчылар бажылында «Мосфильмге» чедир орукка кашан олдурт кылдыр туруптаа хол үжүү салдырып алкысаан эвес саягы кичилерин эртер Варшавада Москва чедир оруктан үзүп кылдыр салгылар-дыр. «Анаа эртоксумай, харын өөрүр-тур мен-ден, Давид хуудумду. — Кинога улау амысаан халыкшымы-дырлар. Иччалаш хол үжүү салдырып чедир түвексимес-тур мез.

Режиссер Юрий Озеров фестивал хуинерилде өндүрткүчүлүк чүдүн чүдү дугайында чугаалажып турар. Шап кылды чугааларын ол моор мурунда-ла эгелээр. Чыжаа-ле, Отанар Вавра-биле чугаа хөй чылдар мурунда-ла эгелээр. Прагада-даа, Москвада-да ужуражып туралар. Совет көрүктүлөргө билиштер, Сенегалда келген режиссер

Сембен Усман-биле Мюнхен олимпиадалык үзүндө-ле тапшыканыр. Оларын арамында чугаа ам «Мосфильмге» монтаж болгаш көрүлдө залдарында уламчылап турар. Олимпиада-30-ге тураскалган кинонуу дугайын Юрий Озеров эштеринге тапшытырар. Москванын ажалчы руули режиссер Ион Попеску-Голо. Москванын олимпий тудуларын магадан көргө, Терция уду спортчу байырлады тыгтырынына ол база киржип күзеп турар.

Август 20-де фестивалчы ужуражыкталарда амысаан кинолар организациа, Аалчылар «Мосфильмге», уруугага болгаш амык-ескенте кинолар үздүрүп кылдыр делетей-ле бар-ле дугаар тускайлап тургуска Горький аттыг студия, документалдык фильминин Тон студиясыга база «Центраучфильмге» чоранар. Чаа доосан кинолардан үздүлүлери ажалчылар көрүктүлүк, ажалчыны өндүрткүчүлүк ажалдакчыла улам калбарган чогаалчылар дугайын база тапшытырар.

— Калы ажалдакчыла кайы-даа талага ажитыг болуп турар-деп, «Мосфильм» чингине директор Н. Т. Сивоз чугаалаан.—Калы тургуска киноларын арамында Феликс Дзержинский дугайында кинону адал болур. Ону поляк кинематографис-

тер-биле калы кылган бис. Болгарияны, ГДР-ни, Венгрияны мастертер-биле калы кылган киноларын чедире эки. Реакцияга удуз дешилеги күштерине демиселни көргөскөн совет-ата-ла ула-чечен фильмин тыгтырып турар.

Амы ажалдакчы бугу талааларын конкурса кирген киноларын программадан көрүктүлөр билеп ап туралар.

Куба мастертерин тыгтырыган «Герасим» чүдүн деп фильмде чаа нитиселеде терожне кичиник элеп турар чери көрүскен. Хосталган ортузуна үлдөни чарыктыларын кинодан көрүп болур. Великобританияны кинематографистери «Дарык» хун каяла-да келбес деп конкурса кирген кино-луда налталыгити илестиреле кичиник чаксаамыралын көрүскен.

БУЗУЛБАС НАЙЫРАЛДЫҢ ДЕМДЭЭ

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Халгга-Голга япон агрессорларын совет-моол шериглерин чыла шалкыа тилелгезинин 40 чылдыга таарыштыр алаа августун 20-де байырлыг хурап болган. Анаа МАРН ТК-нын Бирги секретары, МАР-нын Улустун Улут хуралынын Президиумунун Даргазы Ю. Пеледба, МАР-нын Министрлер Чедилелинин Даргазы Ж. Батмунт болгаш республиканын еске-даа партия болгаш чак ууртукчулары олурушканыр. Совет болгаш моол шериглеринин 40 чыл мурунда чедип алган тилелгезинин улустарын найыралдын болгаш акы-дүмалыкны эртерини, Моолдун хостала, хамарышпа чорук болгаш чак социалистик амыралды тургузары даш динтеринин тугууге эшпес чапанынча болуштуну болган МАРН ТК-нын Политбюро келжигүн Н. Лувсарвадан илеткел кылган чугаалаан.

Бөгүн бистин чурттуг бугу ажалчы чоннары улут совет улуска, Совет Эвделелини Коммунист партиясына, делегейин коммунист шилчешкинини шылгаандай ажалдакчы, моол улустун тоок өнүү Леонид Ильич Брежнев баштапкан оон Топ Комитетинге ииг байырын чедирип, эи эки чүдүлери күзөвүн илестир туралар деп, ол чугаалаан.

Тайбынын улам быжылаары болгаш дайынны кызылшыкыны баш уур болуу-базы бугу кичи терелетеге эи-не чугула айтырлар апарганын илеткелди демделген. Тайбын программазын чедикшинин ботталдырып чоруктанын, Совет Эвделелини мога чок куженишкенин болгаш боттуг саябаларын түнелинде совет-америк СБК-2 кероге ат салган. Ол документ бөө-чеп-сели эндере буюрун даш чарыкышыкыны кызы-

гаарлаарын кероге боттуг салышкын болган. Дүшкүрүг чорукту чавырдыларын ханымдыр болгаш бөө-чеп-сели эндере буюрун кичиктирбайынча талазы-биле кеску чедикши-кинер тура-даа, бугу-ини-нин тайбын чедип алырын хероде бергелер болгаш шалкытаашкынар ам-даа эвез эвес бооп турар. Импералистик күрүлелер шериг чарыкчаларын улам-ла көүдөдөп, бөө-чеп-сели эндере буюрун уругулаашып-шаан турар. Амы уенин кылат ууртукчулары реакцияны болгаш дайынныда эи айымдыл күштеринин дөрт дуулаакчылары болушаан, Совет Эвделелин болгаш еске-даа социалистик чурттары бөө-чеп-сели дүжүренин чедип болгаш чавырмышкыны улам ханымдырычте улаган чүдүлү бууралынын бугу аргалар-биле оралдажып туралар.

Кылаттын чавырчылары моол-кылат харылааларын чедилгедиринче, МАР биле СССР-нин арамында найыралды болгаш акы-дүмалык эвезүн харылааларын эртеринче, моол экономика кошколары чедип улаган политикаын чорутушаан, МАР-нын социализм орту-биле бургууна-лашкыны шилчешкинин сокалырыне чүтүп турар. Иччала-даа моол улустун тайбын ажал-ижи кыл-лаа уреш шылаас, чүе дээр-ге, оон быжык магаданыла бузулбас моол-совет найырал бооп турарын Н. Лувсарвадан демделген.

Ол-ла хун Ю. Пеледба, Ж. Батмунт, МАР-нын болгаш МАР-нын чалаанын еске-даа ууртукчулары, совет делегация келжигүлери В. И. Лениннин тураскалына, И. Сталыннын тураскалына болгаш Ч. Хойбалсанын хөрүнге база Зай-сан дага совет дайынчыларга тураскал баарына чедиктер салтынар.

МЕДЭЭЛЕР

● СОФИЯ. Бо хуинерде Болгариянык булуң сайында политиктиг булуң куш-ажылычы улут недүрлүшүнү хайыккан: кайгачыныг юбилени — социалистик революциянык 35 чылдыг теле-тиг уткууруна ажалчы чоннар белетенип турар. Байырлады куш-ажылыч эл-чез-де муң-муң буюрулгелер турупкан.

Интернационалчы чарышта киржип турар заводараа байырлап мурунуң бо хуинеринде шалычы ажалчыныктыптыган. Оларын арамында автомобиль генераторларын болгаш стартерлеринин Син-вен хорайда «Динамо» завод бар. Сентябрьнык тоска чедир планга немей муң комплект генераторларын болгаш стартерлерин, электрон-санга машиналарын ажалчылар 150 комплект электромеханикчилерин кылып ундурор деп бектик хулашкыларын машина кылыкчылар алган.

● ЖЕНЕВА. Ядролук чеп-селин илестирин болуурбас дугайында керээни күштүг болурун көөр талазы-биле ийги конференциянык белет-лек комитетинин ийги сессиясы Женевада Национал ордуунда амыттыган.

Ол комитеттик ажалында 40 мурунун төлөлчөлери киржип турар.

Ийги конференцияны 1980 чылдыг чайынында эрттирер кылдыр төлөвилэн.

● НЬЮ-ЙОРК. СЭПТ ТК-нын Чингине секретары, СССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневти болгаш АКШ-нын президентин Дж. Картер-ти ужуражышыкынын түнелдеринин дугайында 1979 чылдыг июнь 18-те Венага ат салдыган калы кылган совет-америк дайынчынык ИНО-нуң Кол Ассамблеянык албан ижин кылдыр тараткан.

● ДЕЛИ. Массалыг хөрөг-ледик үлөтүр барзанын кылып калбан ассортиментини кылып ундурор үш улут индустриалдыг комплексти Индиянык найысалыкыны чанынга тударынын планын Делин чорой эрге-чагырларды бодулаан. Оларны тудары Делиге чонну ажал-биле хандарынын айтырларын шилтирлээр талазы-биле хемчелер көрүлгөн. Специалистерин санап турары-биле алырга, ол үлөтүр комплекстеринге амылдар чаа 70 муң чер немей тыпты көлөр.

Амы уде Индиянык найысалында амык чок 150 муң хире ижи санаттыгы турар.

● ЛУСАНА. Зимбабвениң Патриотчу фронтуну Родезия талазы-биле сентябрь 10-да Лондонда амыттыр конференция киржиринче чепшө-решенин фронт ууртукчуларын бирозо Дж. Нкомо Лусанага болган парлага конференциянык делегацияны «Родезияга таарыштыр шилтир-лешкинин конституция планы» динч чүевиң шугуу-биле бо конференцияны Англиянык инициативанын бу-гаар чыдырлар. Иччала-даа мону чедикти чорудуулар киржип турар талааларын ужуражышыкыны кылдыр көөр умурлуп деп, ол чугаалаан.

Бугу эрге-чагырны чонну халунга дамчыдып бербизин шанаа, Патриотчу фронт чеп-сентиг демиселин сонатпас болгаш чуртга Великбританиянык контрол-биле сонгулдалар эрттирерин чепшө-решел деп, Дж. Нкомо өз-залап демделген.

(СЭТА).
● МАИР. (СЭТА). Оманың нефть ундур саарында ап турар орулганың хей кезин чавырчынык бөлүктөр арамында улешип ап, боттарынын хууда херога чарыгап турар. Султан Набуз буюмун улуунда сонгыш, ол дугайын саядаттарын чыдаларынын дуузазы-биле чавырчып турар.

Султанның ордуунык шериг авантюризи Оманың экономиказына, а оныг болганда, ажалчы чоннарын амылдар байдалыга эв-бер-гелерин таарыштырып турар. Лондонда үчүп турар «Мидл ист керуби» саядунык бизниси-биле амырга, ол чүе «Бодунга амылдар амылдан хейну дээр чарыгап турар».

СЭТА-нын фотохроникасы.

КҮТКҮКҮЧҮ КЫЙГЫРЫГЛАР

ВАШИНГТОН. (СЭТА). АКШ-тык конгрессиянык төлө-лөктөр палатасынык келжигүлери С. Стайтер биле К. Пеллер олар Пекинге чоруп турганын уезинде күтүктү-күе доорлалыг эскер үндө-лөр берге делегелдер кылдып турганнар. АП агентстванык диндактанын Буагаар алыр-ла, Кыдат бодунук шериг-далай күштерин быжылааа чогуур, чүе дээрге, Совет Эвделелини Оожум болгаш Индия океаннарга агрессияны болу берсе, анаа удура-лыштыр туржур болгай деп, олар чарлаан. Ол-ла динда-дым-биле алырга, боттарынын арамында шериг талазын бааза кичиштыр «калы ажалда-жылганын байдалын» тургу-луп алары Кыдатга болгаш АКШ-ка эржеок чүтүлө деп, ол конгрессменер чугаалаан.

Ол чугаалаашкынар фан-таларын шуң хажымы көр-гүзөр чорукна үндөлдөп турары эскерин наары бер-ге эвес. СЭПЗ эвес, харын АКШ, Оожум болгаш Индия

НАЙЫРАЛДЫҢ БУГАЗЫ

ФИНЛЯНДИЯ. Саймен бугазын СССР биле Финляндиянык арамында найыралдыг бугазы деп шуут адай берген. Ол буга-биле сөөрткен чүктөртүнчү хемчээли бир миллион тонна болган эртин чылдык көргүзүү ам бекен ача берген. Чоокну келир уеде буга чуртук миллион тонна дөңгөлөг чедирер сөрүлгө салдыган. Ийи чурттарың суднолары өй буга-биле техниканы, ышты, сазынын, хемур-дашты, олар-чүдүлү сөөртүп чоруп турар.

Саймен бугазы Финляндиянык экономиказына чугула ужуру-дузалыг. Ол буга чуртук чөн районнарының Балтий далайге үнөр аргазын берип турар. Саймен хөл системанын да туруп турар улут үлөтүрүлүг төптөрдө далай суднолары хулээп алып өрттөлөөрин дөззөн. Оон суднолар дүжүрүш-күн чокка Англияга, а СССР-ниң суг. системасы-биле—Иранче болгаш еске-даа чурттары чоруп турар.

ЧУРУКТА: буганың участктарының бирээзинде. СЭТА-нын фотохроникасы.

ДЕРЗИИ ОРАЛДАЖЫЫШКЫННАР

БЕЙРУТ. (СЭТА). АКШ-тың өзин даалгалар талазы-биле элчин Р. Стратустун Чоокну Чоон чүккө чорутууну дооска улаган. Ол Египетке чоран болгаш Израильге ийи катан четкен. Израиль болгаш Египет ууртукчулар-биле Вашингтон төлөвизин чугаалажышкы-нары чажыт байдалга өрткен. Оон түнелдерин дугайында парлага төлөлекчилеринге диндактан чүе эвез. Хай-гааракчыларын болды-биле алырга, Кэмп-Дэвид дүжүр-лөдөрүн киржикчилеринин «самнестратиг автономия» динч чүеви Израильге эже-леттирген Йордан төмин барынын оринин болгаш Газа секторунун араб чокуга дин-наштырлар дээр оралдажыш-кынар-биле холбалай айты-рлар чугаалажышкынар киржикчилерин кол ичче-тейинге турар.

«Автономия» талазы-биле америк-египет-израиль чуга-лажышкынар шугуу-биле тургуска «тускай» ийи кө-рүлгө Александрияда дагы ажалдап эгелээр деп база дин-наткан. «Палестин бот-баш-карнышкыны организациы» тургузарынын болгаш оларын эрге-хулээлгелеринин айты-рыларын талаалар көөр. Араб палестинерин кара чангыс дүрүм баугаар төлөлекчиин — Палестинаны хостаарынын организациасын чокка, колла-борационистерден ол органнарын тургуска турар ужурул деп. Тель-Авив биле Каир са-чуп турар.

Палестия айтыртыга хамар-ыштыр бодунуң өштөп чөгүн Тель-Авив база дагы балык-каан деп, Вашингтондан дин-наткан Израильдин премьер-министринин орадакчыы Ядид АКШ-ка чоруп тура, Эг-

би-си дээр америк телекомпа-ниянык програмказын баугаар чүе чугаалаш, Чоокну Чоон чүккө таарыштыр шилтир-лешкын талазы-биле чуга-лажышкынар палестин-нерин киржикчирбес деп чү-чүрүган. Эжелеттерген араб де-вискарлерге Израиль шериг-никтен суурларын тургузар «эргелин» чүе деп ол мат чок чүчүрүган болгаш араб-палестинерин алынга кызы-нышкынар кылдып, «Ливан» далай палестин төптөргө согушт-куннар таарыштырарын эржеок чугулажышкын дуга-йын демделген.

Салдаттын эскерликчи, сат-ныкчы уламышкыныга араб делегей эи шилтирлэг удурамын турар. Ирактын премьер-министринин орадак-чылы Т. Ахиз Багдада болган парлага конференциянык чүе чугаалап тура, эжелет-

тирген араб черлерге эжелет-чилер артып калган турар кылдыр палестия айтырарын мичалдыр шилтирлээрин Ирак хулээвс деп демделген. Египет-израиль чангыс та-лазыг дүжүрүлгө хамар-ыштыр Сирияны даштык херектер министри А. Х. Хал-лам Иранны «Кейхан» солу-нун айтырларына харым-лап тура, Сирия болза, эже-леттирген араб девискарлер-ден израиль шериглерин буюн үндүрүнгө болгаш Палестина-нын араб удузунын национа-л эргелерин, оон бот-баш-картынар болгаш хамарышпа күрүлелерин тургузуп алыр эрге-ли хулээп көөрүнге үндөлдө-лөткөнгө шап кылдыр чөлтүт тайбыны Чоокну Чоон чүккө доктадып тургузары дээр туржур турар деп оналдап дем-делген.

